

För dig som vill ha mer än bara semester!

Av Lena Tallberg Foto Håkan Elofsson

Mresor

Res till Etiopien

*...och finn Gud, Lucy, dig själv
eller drottningen av Saba*

Etiopien? Vem reser till Etiopien? Jo, M-magasins Lena Tallberg. Hon har besökt landet flera gånger för Unicefs räkning och lärt sig älska ett märkligt, vackert och spännande land som gjort för upptäcktsfärder.

● Etiopien är landet där allting började. Vid en utgrävning 1974 i Hadar hittades kvarlevor av australopithecus afarensis, ett slags förmänniska som levde för ungefär tre miljoner år sedan. Det var benresterna av en kortväxt kvinna. Hon kom att kallas Lucy eftersom upptäckaren lyssnade på Beatles *Lucy in the Sky with Diamonds* i det historiskt revolutionerande ögonblicket. I dag besöks hon av tusentals bryllingar som vill beskåda

vänd

forts sin släkting i en glasbur på National Museum of Ethiopia i Addis Abeba. Om hon är hemma – Lucy åker då och då ut på världsturné. Skulle hon vara utomlands, finns en kopia på museet.

Första gången jag reste till Etiopien var jag lite skraj. Jag hade hört så mycket om Afrikas mörka sidor, om virus och bakterier, död och elände, korruption och kriminalitet. Men så fort jag klev av planet och hamnade i Addis Abeba kändes det tryggt. Efter ännu en resa har jag inte ändrat uppfattning. Det finns tre grundregler för denna trygghet: Vaccinationer, god handhygien och inga bilfärder efter att det blivit mörkt.

Etiopierna är generellt sett vänligt sinnade. Vår chaufför berättade roliga historier om skillnaden mellan kenyaner och etiopier på samma sätt som vi berättar Norgehistorier. Ofta gick de ut på att man i Etiopien kunde lämna dörren olåst och ha allting kvar, medan man i Kenya fick sitt hus tömt.

Ofta möts du av varma, öppna ansikten så det är svårt att förstå att det är här, och inte hemma, som människor lider av svåra sjukdomar och hunger.

Etiopierna är vana sedan länge vid utläningar i sitt land, utläningar som ska hjälpa dem eller missionera dem. Det sistnämnda finns det inget behov av då landet är ett av de första kristna. Här kan du göra en gedigen pilgrimsresa!

Eller en Indiana Jones-resa! De flesta har sett *Jakten på den försvunna skatten* när Harrison Ford spelar arkeologen som ska hitta Förbundsarken före Adolf Hitler. Du kan resa i hans spår. Eller i något annat spår. Vi guidar dig! ●

Så här liten var Lucy – världens äldsta uppräta människa enligt vetenskapen.

Ja, det går att hitta trådlös uppkoppling även i Tigray, ett område där vägar inte alltid är självklara.

Fyra upptäcktsresor

1. I KEJSAR HAILE SELASSIES SPÅR

En resa till Etiopien börjar oftast i Addis Abeba – Etiopiens huvudstad och tredje största staden i Afrika. Här finns en av inte så många internationella flygplatser i världsdelen. Afrikanska unionen, AU, samlas här på samma sätt som européer samlas i Bryssel eller Strasbourg för att diskutera gemensamma frågor. Många av moderniseringarna i huvudstaden beror på Haile Selassie – den 111:e kejsaren i landet, i rakt stigande led från kung Salomo – och enligt rastafaris en inkarnation av Gud. 1933–1974 regerade han landet innan han avsattes i en militärkupp.

I Addis Abeba kan du fritt promenera och se dig omkring dagtid i det myllrande folklivet. Blir du chockad över att du flåsar så lätt, är det för att du befinner dig på hög höjd, 2 355 meter över havet. Men du vänjer dig rätt snart. Besök till exempel katedralen St Georges, en av landets cirka 50 000 kyrkor, mercato som är Afrikas största marknad, lejonparken, National museum of Ethio-

pia med Lucy eller Ethnological museum där du kan få inblick i de många olika folkslagen i landet. Stanna och drick en macchiato någonstans – en välsmakande förening av det etiopiska kaffet, som är landets viktigaste exportvara, och sättet att tillaga det, det enda positiva med den femåriga italienska ockupationen 1936–1941.

Kvällstid tar man taxi från hotellet och ber om telefonnumret så att samme chaufför hämtar. Gå ut och ät injera med wot, det vill säga det typiska ”disktrase-liknande” brödet med olika röror – gott och näringsrikt. Till det dricker du inhemska öl, bati. Ofta kan du därtill kolla in traditionella dansnummer och bli lite inspirerad innan du besöker en nattklubb och själv skakar loss till Teddy Afros, Aster Awekes eller Minyeshus låtar.

Boende: Ett dubbelrum på Hilton Hotel kostar från 187 dollar (1 300 kr), Sheraton Addis 510 dollar (3 500 kr) och Ghion Hotel 80 dollar (560 kr).

2. I DROTTNINGEN AV SABAS SPÅR

Akropolis? Pyttisan, jag har varit i Axum, ett av antikens mäktigaste riken. Känner du inte till det? Sov du på historielektionerna? Förmodligen inte, de flesta av oss har inte fått lära oss om stormaktsriket 1000–400 före Kristus, ett rike som förutom Etiopien omfattade Eritrea, Somalia och Jemen.

Den sista och största härskaren var en kvinna – **drottning Makeda av Saba**. 73 skepp och en karavan av 520 kameler förfogade hon över när hon gjorde affärer med Mellersta Östern och Indien. Guld, marmor, slavar och djur var handelsvaror på den tiden. I dag finns ruiner av hennes palats vilket överlämnar mycket åt fantasin. De 50 rummen. All prakt av guld, mässing och sammet. Jag blundar och tänker mig henne skrida fram under det tio kilo tunga parasollet helt i guld, som förstås bärs av tjänstefolk...

Hennes berömda bad finns kvar och är vattenkälla för både getter och människor. Unga män plaskar naket och obekymrat i

vattnet. En känsla av tidlöshet infinner sig: det är nog inte så stor skillnad på hur de vanliga, fattiga människorna lever där i dag jämfört med för 3 000 år sedan.

Fortfarande firas nyåret den 11 september i Etiopien. När drottningen av Saba återvände hem från ett besök hos kung Salomon blev hon välkomnad genom att man fyllde upp hennes skattkammare med juveler. Gott nytt år firas sedan dess med att man ger varandra gåvor.

Mer manligt att betrakta i Axum är de 2 000 år gamla obeliskerna som reser sig som jättelika könsorgan. De är världens högsta monoliter, det vill säga huggna i ett stycke ur granitblock. Mest berömd är den 24 meter höga obeliskan som Mussolini tog som krigsbyte 1937. År 2005 fick Etiopien tillbaka sin nationalklenod, vilket lär ha kostat italienarna 60 miljoner kronor att frakta med flyg.

Så tar du dig hit: Inrikesflyg från Addis Abeba till Axum.

Boende: Det finns många enkla turisthotell att välja bland i orten Axum.

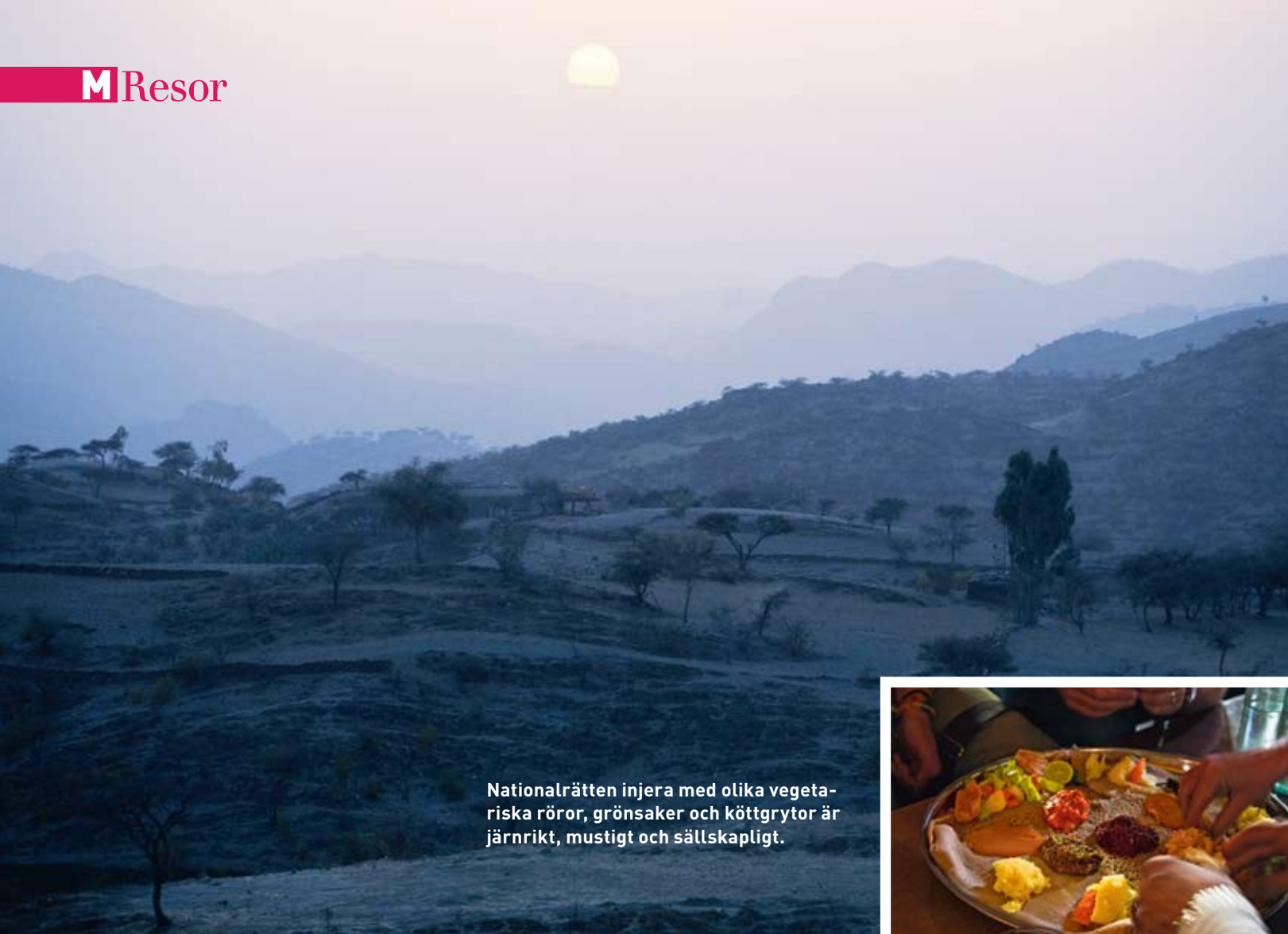
Den guldoverdragna förbundsarken, som sägs innehålla de tio budorden, bevakas hårt. Kvinnor får inte komma i närheten.

3. I GUDS SPÅR

Första pilgrimsresan är att komma så nära de tio budorden som möjligt i Axum. Menelik, drottning Sabas och kung Salomons son, föddes här och blev Etiopiens förste kejsare. Myten säger att det var han som tog med sig den heliga arken från Jerusalem, det vill säga stentavlorna som Moses skrev de tio budorden på. Detta bevis på Guds existens vaktas intensivt av

vänd

Nationalrätten injera med olika vegetariska röror, grönsaker och köttgrytor är järnrikt, mustigt och sällskapligt.

munkar och lär finnas inlåst i heliga Marias kyrka. Andra pilgrimsresan går till Lalibela som finns på Unescos världsarvslista på grund av de elva kyrkorna som är huggna direkt ur klippan. De reser sig likt antika tempel i nyanser från rosa och rött till lila och brunt och jämförs av experter med både Egyptens pyramider och med Petra i Jordanien. Ändå känner de allra flesta inte till dem – det är dags att återupprätta Etiopien som ett turistland av så många skäl. Ett är att det är ett av världens första kristna länder och kyrkorna i Lalibela tillhör de äldsta bevarade. Hur kunde de byggas? Med änglars hjälp, säger en del. Med hjälp av 40 000 människor, säger andra. När man ser byggnaderna, tänker man att det är en kombination av båda. Underverk är det enda rätta ordet!

Så tar du dig hit: Inrikesflyg från Addis Abeba till Lalibela.

Boende: Det finns många enkla turisthotell att välja bland i orten Lalibela.

4. I DINA EGNA SPÅR

På en av Amelia Adamos och mina resor till Etiopien var vi tvunga att ändra rutt. Det blev mörkt och vi hittade en helt fantastisk lodge att övernatta på. Direkt när vi kom dit, kände vi att här hade vi velat stanna länge. Efter att ha kuskat runt i en jeep i ett bergslandskap som tog andan ur oss på sandiga vägar, var vi nästan utmattade av intryck. Trakterna var verkligen något utöver det vanliga liksom hotellet: Här skulle man kunna göra oslagbara vandringar, sade vi till varandra med sorg eftersom vi var tvungna att lämna redan på morgonen. Men i restaurangen på Gheralta Lodge hittade vi nöjda schweizare som hade en veckas vistelse där.

Ägarna Enrica och Silvio Rizotti är italiennare och kallar stället sitt "senilprojekt". När de reste runt i Etiopien, fastnade de här och började bygga. Arkitekten är också italiensk men byggnaderna är ändå

klart etiopiska liksom de anställda. Stället är mycket smakfullt liksom maten. Egna ekologiska grönsaker och egen vattenkälla.

Kring Gheralta Lodge ägnar man sig åt bergsnöjen eller sitter och njuter någonstans i de vackra husen. Många kommer hit för att läsa, skriva, samtala eller bara vara. Att sitta ute i den becksvarta natten under stjärnorna är värt hela resan! Stjärnorna lyser ända ner i marken och gör att du upplever att du är ett med världsalldet. Det är en unik plats och stund på jorden!

Så tar du dig hit: Inrikesflyg från Addis Abeba till Mekelle och sedan bil två timmar.

Pris: Ett mycket fint dubbelrum (ofta eget hus) kostar från 220 birr natten (200 kr) inklusive frukost och välkomstdrink. En tre-rättersmiddag kostar 75 birr (70 kr).

Läs mer på: gheraltalodgetigrai.com

Mänsklighetens vagga

Det enda land i Afrika som aldrig koloniserats!

SÅ TAR DU DIG HIT: Flyg med Ethiopian airlines till Addis Abeba kostar från 5 000 kronor tur och retur, se ethiopianairlines.com. Lufthansa flyger också dit. På flygplatsen hittar du inrikesflyg runt tusenlappen. **Addis Abeba kan lätt kombineras med en safari i Kenya eller en tripp till paradisisön Zanzibar.**

VACCIN: Gula febern, hepatiter och kolera bör du ta. Dessutom rekommenderas malariaproxylax. Ta med myggmedel.

VISUM: Är ett måste och söks i god tid i förväg hos den etiopiska ambassaden i Stockholm, telefon 08-665 60 30.

TIDSSKILLNAD: Du slipper bli jetlaggad – tidsskillnaden är bara tre timmar. Och du ställer fram klockan. Men se upp med datumet! Etiopien använder en koptisk tideräkning som ligger åtta år efter vår, vilket sägs bero på att en av de tre vise männen var etiopier och att det tog honom så lång tid att återvända och berätta om Jesu födelse.

VALUTA: På de stora hotellen i Addis Abeba, Hilton Hotel och Sheraton Addis, finns uttagsautomater för den etiopiska valutan birr (1 birr är nästan 1 svensk krona). Man kan också växla in dollar.

SPRÅK: Det officiella språket är amhariska, men många talar engelska.

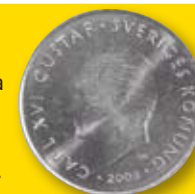
KLIMAT: Mycket varierande, på dagen kan det vara hett och på natten kyligt beroende på var i landet du är och vilken årstid. Ta med varm tröja och vindjacka samt solskyddsmedel (främst på grund av närheten till ekvatorn och den höga höjden).

TURISM: På 60- och 70-talen reste fler svenskar till Etiopien än i dag. Militärkupp, krig, svält och sjukdomar har skrämt bort många turister. Men ett trendbrott verkar ske. Fler och fler hittar hit igen, och om stabiliteten i landet får gro till sig blir det nog en renässans.

ÖVRIGT: Reseinformation om Etiopien hittar du på swedenabroad.se och välj land. Där kan du läsa om det aktuella säkerhetsläget. Sverige har en ambassad i Addis Abeba och har haft långvariga förbindelser med Etiopien, det första landet som Sverige gav bistånd till. Och glöm inte ficklampa!

Du är med och hjälper Etiopiens barn!

Varje gång någon köper M-magasin går en krona till Unicef. Förra året blev det 833 000 kronor. 150 barnarbetare kan nu gå i skolan och bor i ett ordentligt hus med omvårdnad, och unga, hemlösa, våldtagna, gravida mammor får ett hem under bebisens första år. I nästa nummer skriver Amelia Adamo om hur mikrokrediter ger människor en ny chans. Alla reportage hittar du på m-magasin.se

Titta vad du äger!

Ett riktigt praktverk om allt vi genom svenska staten äger tillsammans – slott, museer, teatrar, fästningar, skogar och parker. En slå upp-bok att njutläsa och inspireras av till upptäcktsresor inom Sverige. **Halva kungariket är ditt, Svenska folkets kulturarv** av Lars Hjerberg och Eva Rosander (Gullers förlag), värde cirka 250 kr.

PACKA SMART

Res i mirakelkoftan!

Du kan ha den öppna och hängande, eller knyta den omlott eller knäppa den med en brosch som följer med. Den här koftan kan du förändra i det oändliga. Otroligt skön är den också. Och lättpackad. Finns i massor av färger. Du hittar den på louisebeen.se **Pris:** 695 kr.